

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 lipca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił S. K. prawa do renty rodzinnej. Organ rentowy w uzasadnieniu wskazał, że orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 7 lipca 2019 r. wnioskodawca został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy, a daty powstania niezdolności nie da się ustalić. Dlatego też za datę powstania niezdolności przyjmuje się dzień zgłoszenia wniosku. Wobec powyższego organ rentowy wskazał, że brak jest podstaw do przyznania renty rodzinnej, ponieważ niezdolność do pracy nie powstała w okresie o którym mowa w art. 68 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

/decyzja – k. 15 akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji złożył w dniu 16 sierpnia 2019 r. ubezpieczony S. K. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika domagając się jej zmiany - przyznania renty rodzinnej po zmarłym w dniu 24 lutego 2019 r. J. K. i zasądzenia kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa adwokackiego wg. norm przepisanych. W uzasadnieniu odwołania podniesiono, iż niezdolność do pracy wnioskodawcy powodują schorzenia neurologiczne i psychiatryczne o charakterze wrodzonym zatem możliwym jest ustalenie daty, od której wnioskodawca stał się całkowicie niezdolny do pracy a zaskarżona decyzja jest nieprawidłowa.

/odwołanie – k. 3 – 6/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy powołując się na okoliczności tożsame ze wskazanymi w uzasadnieniu skarżonej decyzji wniósł o oddalenie odwołania.

/odpowiedź na odwołanie – k. 43/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca S. K. urodził się (...)

/ bezsporne odpis aktu urodzenia k. 41/

J. K. ojciec wnioskodawcy zmarł w dniu 24 lutego 2019 r.

/ odpis skrócony aktu zgonu k. 11 akt ZUS oraz k. 40/

Wnioskodawca od 1.9.1997r. (23 roku życia) pobiera rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy została przyznana na stałe.

/ bezsporne/

W dniu 8.11.2000r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Decyzją z dnia 28.12.2000r. odmówiono prawa do takiej renty, ponieważ Lekarz Orzecznik orzeczeniem z dnia 6.12.2000r. uznał wnioskodawcę za trwale częściowo niezdolnego do pracy. Od decyzji tej wnioskodawca odwołał się do Sądu Okręgowego w Łodzi. Ten, prawomocnym wyrokiem z dnia 25.1.2002r. VIII U 1573/01 oddalił odwołanie, ustalając tak samo jak organ rentowy, że wnioskodawca jest osobą trwale częściowo niezdolną do pracy.

/ bezsporne dokumentacja w załączonych aktach VIII U 1573/01/

W dniu 29 kwietnia 2019 S. K. złożył wniosek o rentę rodzinną po zmarłym ojcu.

/ wniosek k. 1-5 akt ZUS/

Lekarz orzecznik ZUS po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu analizy dokumentacji medycznej, orzeczeniem z dnia 7.06.2019 r. stwierdził, że wnioskodawca jest trwale niezdolny do pracy, daty jej powstania nie da się ustalić. Nadto uznał iż wnioskodawca nie jest niezdolny do samodzielnej egzystencji. Uznał że brak też danych na powstanie całkowitej niezdolności przed 16 rokiem życia i w okresie nauki w szkole ponadpodstawowej .

/ orzeczenie k. 13 akt ZUS /

Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 05.07.2019 rozpoznając sprzeciw wnioskodawcy od orzeczenia lekarza orzecznika po zbadaniu ubezpieczonego i po przeanalizowaniu jego dokumentacji medycznej stwierdziła pogorszenie funkcjonowania porównaniu z badaniami wcześniejszymi i orzekła całkowitą niezdolność do pracy, uznając iż daty jej powstania nie da się ustalić. Stwierdzono , iż brak jest niezdolności do samodzielnej egzystencji. Całkowita niezdolność do pracy nie powstała przed 16 rokiem życia, tj. przed 31-12-1990 r. lub w trakcie nauki w szkole ponadpodstawowej tj. w okresie od 31.12.1990 do 31.08.1993 r.

/ orzeczenie k. 14 akt ZUS/

W wyniku powyższego orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 05.07.2019 r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

/decyzja – k. 15 akt ZUS/

U wnioskodawcy ze względów neurologicznych rozpoznaje się polineuropatię wrodzoną. Chorobę zwyrodnieniowe kręgosłupa z dyskopatią szyjną. Nawykowe zwichnięcie rzepek i liczne urazy kończyny górnej. Stwierdza się trwałą całkowitą niezdolność do wykonywania pracy zarobkowej od daty zgłoszenia wniosku.

Wnioskodawca z powodu postępującego osłabienia kończyn dolnych był diagnozowany w 2005 i w 2006 roku z podejrzeniem wrodzonej polineuropatii. Miał wykonać badania diagnostyczne w W. w kierunku tej polineuropatii. W aktach brak jest tego badania. Lekarz neurolog, który zaczął leczyć wnioskodawcę od 23.10.2017 w swoim rozpoznaniu podał, że u badanego występują cechy polineuropatii wrodzonej. Badany leczy się w (...). Ma rozpoznane nawykowe zwichnięcie rzepek. Często jest rehabilitowany. Nie słyszy na ucho prawe, a ma niedosłuch ucha lewego. Stwierdzone naruszenie sprawności z powodu choroby neurologicznej pozwala uznać wnioskodawcę za całkowicie niezdolnego do pracy zarobkowej, trwale. Wnioskodawca z przyczyn neurologicznych nie jest niezdolny do samodzielnej egzystencji. Za datę powstania niezdolności należy uznać datę złożenia wniosku do ZUS. Wnioskodawca od 1997 roku pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy. W 2000 roku został uznany za trwale częściowo niezdolnego do pracy. Decyzję tę potwierdził wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi, który także uznał wnioskodawcę za trwale częściowo niezdolnego do pracy.

/ pisemna opinia biegłego neurologa J. B. k.51-54/

U wnioskodawcy w badaniu przez biegłego w zakresie medycyny pracy potwierdzono występowanie następujących schorzeń: Upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. P. wrodzona, niedowład kkd, nawykowe zwichnięcia rzepek, głuchota ucha prawego, niedosłuch lewostronny, encefalopatia, choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa szyjnego z dyskopatia, stan po licznych urazach kkg i kkd, niewydolność serca II st wg (...), kardiomiopatia, nadciśnienie tętnicze, cukrzyca, przebyta tyreoidektomia w 2018rz. Zdaniem biegłego medyka pracy - neurologa powyższe schorzenia i dolegliwości i wynikający z nich stopień naruszenia sprawności organizmu jest w przypadku wnioskodawcy znacznego stopnia.

Skarżący z powodu wszystkich swoich schorzeń i dolegliwości był opiniowany przez biegłych neurologa i psychiatrę w zakresie ich wąskich specjalności lekarskich. Biegli orzekli całkowitą niezdolność do pracy ale nie znaleźli podstaw orzeczenia u opiniowanego niezdolności do samodzielnej egzystencji. Biegły w zakresie medycyny pracy nie podzielił tych wniosków wyłącznie w zakresie oceny zdolności do samodzielnej egzystencji. Zdaniem biegłego medyka pracy -neurologa stwierdzone u Wnioskodawcy ograniczenia i niesprawności czynią go zarówno niezdolnym do pracy jak

i niezdolnym do samodzielnej egzystencji gdyż nie pozwalają Ubezpieczonemu samodzielnie wykonywać wszystkich zadań i czynności jakie musi wykonać osoba prowadząca własne i samodzielne gospodarstwo domowe w tym dojazdu do lekarza, urzędów, sklepów, obiektów kultu religijnego i innych instytucji życia codziennego związanych z normalnym, pełnoprawnym korzystaniem z działalności tych instytucji czy obiektów. A zatem zdaniem biegłego medyka pracy-neurologa, istniejące u Wnioskodawcy niesprawności oraz istotne ograniczenia w tym szczególnie ruchowe oraz neurologiczne oraz upośledzenie umysłowe nie pozwalają na w pełni samodzielne funkcjonowanie i realizowanie wszystkich podstawowych czynności dnia codziennego i normalnego bytowania - egzystencji. Wobec powyższego biegły nie zgodził się z wnioskami orzeczniczymi biegłych wydających swoje opinie wcześniej: neurologa i psychiatry w zakresie stwierdzenia u Wnioskodawcy zdolności do samodzielnej egzystencji sensu largo. Biegły medyk pracy - neurolog biorąc pod uwagę oraz oceniając holistycznie stan zdrowia (stan fizyczny, psychiczny i społeczny) S. K. czyli oceniając holistycznie stopień naruszenia sprawności organizmu Ubezpieczonego jest zdania iż Wnioskodawca jest całkowicie trwale niezdolny do pracy oraz niezdolny do samodzielnej egzystencji od daty spornej decyzji ZUS -złożenia wniosku.

/opinia biegłego lekarza z zakresu medycyny pracy P. R. k. 102-106 pisemna opinia uzupełniająca –124-124v./

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o załączone akta organu rentowego, dokumenty w tym dokumentację medyczną oraz opinie biegłych lekarzy specjalistów neurologa i biegłego w zakresie medycyny pracy.

W ocenie Sądu opinie biegłych są w pełni wiarygodne, zostały bowiem sporządzone przez biegłych o specjalności właściwej z punktu widzenia schorzeń wnioskodawcy w oparciu o analizę przedłożonej dokumentacji lekarskiej oraz zawartych w niej wyników przeprowadzonych badań nadto osobiste badanie wnioskodawcy. Biegli zgodnie uznali, iż wnioskodawca z uwagi na posiadane naruszenie sprawności organizmu jest osobą całkowicie niezdolną do pracy a niezdolność ta powstała w dacie złożenia wniosku do ZUS . Biegli różnili się w ocenie zdolności wnioskodawcy do samodzielnej egzystencji niemniej jednak wskazana okoliczność nie ma bezpośredniego wpływu na wynik rozstrzygnięcia w zakresie prawa do renty rodzinnej.

W ocenie Sądu brak jest podstaw by kwestionować opinie biegłych, gdyż są one rzetelne, a wynikające z nich wnioski są logiczne i prawidłowo uzasadnione. Opinie nie zawierały braków i wyjaśniały wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Biegły w zakresie medycyny pracy holistycznie oceniając wszystkie łącznie występujące u ubezpieczonego schorzenia skrupulatnie odniósł się też do zastrzeżeń do opinii sformułowanych przez ZUS. W ocenie Sądu Okręgowego, opinie biegłych w sposób wystarczający obrazują stan zdrowia wnioskodawcy i pozwalają ocenić kluczową dla rozstrzygnięcia kwestię daty powstania jego niezdolności do pracy. Znamiennym jest też, iż wnioskodawca reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika zobligowany przez Sąd do ewentualnego odniesienia się do wydanych w sprawie opinii biegłych nie składał do nich żadnych uwag i nie podnosił zarzutów nie zgłaszał też dalszych wniosków dowodowych. W ocenie Sądu brak więc było podstaw do kwestionowania wniosków biegłych lekarzy specjalistów w tym przedmiocie.

Czyniąc ustalenia Sąd pominął dowód z opinii biegłego psychiatry ponieważ ta nie wyjaśniała okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia. Zauważyć należy, iż biegła wydając opinię nie odpowiedziała na pytanie Sądu zawarte w postanowieniu z dnia 23.09.2019 r. w zakresie stwierdzenia czy wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy a jeżeli tak to kiedy ta niezdolność powstała. Podkreślenia wymaga, iż biegła w opinii głównej jak i opinii uzupełniającej stwierdziła wyłącznie, że biorąc pod uwagę wszystkie schorzenia opiniowanego należy go uznać za osobę całkowicie niezdolną do pracy. Niezdolność do pracy jest spowodowana schorzeniami które powstały w dzieciństwie. Tym samym nie odniosła się ani do kwestii istnienia niezdolności do pracy z przyczyn strictly psychiatrycznych jak i daty jej powstania. (To, że niezdolność może być spowodowana chorobami, które zaistniały już w dzieciństwie nie jest równoznaczne z tym, że już w tedy ta niezdolność istniała. Niejasnym jest też jakie schorzenia psychiatryczne miałyby ją powodować). W konsekwencji wskazana opinia nie mogła stanowić podstawy ustaleń w sprawie.

Ponadto podkreślenia wymaga, że biegła psychiatra uznała, iż opiniowanego winien zbadać biegły z zakresu medycyny pracy, który oceni jego zdolność do pracy z uwzględnieniem wszystkich posiadanych przez niego schorzeń.

Wnioski biegłego wskazanej specjalności w zakresie oceny daty powstania całkowitej niezdolności do pracy (istnienia całkowitej niezdolności ZUS nie kwestionował) były zaś kategoryczne pokrywały się w tym zakresie z opinią biegłego neurologa i bezpośrednio wskazywały na datę złożenia w ZUS wniosku o rentę rodzinną.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 65 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 291) renta rodzinna przysługuje członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 w/w ustawy, dzieci (własne, drugiego małżonka i przysposobione) mają prawo do renty rodzinnej:

- 1) do ukończenia 16 lat;
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Z treści wymienionego przepisu wynika, iż dzieci mają prawo do rodzinnej renty, bez względu na wiek, jeśli w okresie, "o którym mowa w pkt 1 lub 2" - czyli do ukończenia 16 lat albo do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, a nie osiągnęły 25 lat życia stały się całkowicie niezdolne do pracy.

Niezdolność do pracy definiuje przepis art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne /art. 13 ust. 1 ustawy/.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie dało podstaw dla uwzględnienia odwołania, gdyż w odniesieniu do odwołującego się nie został spełniony warunek całkowitej niezdolności do pracy powstałej w okresie, o którym mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1 lub 2.

Z opinii biegłych neurologa i biegłego w zakresie medycyny pracy jednoznacznie wynika, że ubezpieczony z uwagi na posiadane schorzenia jest całkowicie niezdolny do pracy (a w opinii biegłego z zakresu medycyny pracy także niezdolny do samodzielnej egzystencji) od dnia złożenia w ZUS wniosku o rentę rodzinną. Podkreślić należy też co nie było kwestionowane iż ubezpieczony w świetle prawomocnego wyroku z dnia 25.1.2002r. VIII U 1573/01 uznany był osobą trwale częściowo niezdolną do pracy. Zatem także z tego względu nie można było wnioskować iż całkowita niezdolność istniała już w okresie pobierania przez niego nauki w szkole

Opinie biegłych zostały doręczone zarówno organowi rentowemu, jak i profesjonalnemu pełnomocnikowi wnioskodawcy z zobowiązaniem do ustosunkowania się do nich i złożenia ewentualnych pytań do biegłych. Jak już wskazywano pełnomocnik wnioskodawcy ich nie kwestionował nie wnosił też wniosków o przeprowadzanie innych dowodów

Sąd Okręgowy podzielił opinie biegłych specjalistów, uznając, że są one pełne, jasne i nie prowadzą do sprzecznych wniosków. Wskazać należy, że biegli sądowi w sposób niebudzący wątpliwości wyjaśnili wszelkie okoliczności dotyczące stanu zdrowia ubezpieczonego. Wnioski z powyższych opinii biegłych neurologa i biegłego medycyny pracy wskazywały jednoznacznie, że wnioskodawca stał się całkowicie niezdolny do pracy dopiero w dacie złożenia wniosku do ZUS o rentę rodzinną (29.04.2019) tj. po ukończeniu 16 roku życia jak i po ustaniu nauki w szkole.

Podkreślić należy, że przy ocenie opinii biegłych lekarzy Sąd nie może zająć stanowiska odmiennego w zakresie stwierdzonego stanu zdrowia zdolności do pracy lub jej braku, niż wyrażone w tej opinii, na podstawie własnej oceny stanu faktycznego. (por wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1987 roku, II URN 228/87, (...) Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 4 lipca 2018 r. III AUa 1328/17 Legalis numer 1824314). Sposób motywowania oraz stopień stanowczości wniosków wyrażonych w opinii biegłych jest jednym z podstawowych kryteriów oceny dokonywanej przez Sąd, niezależnie od kryteriów zgodności z zasadami wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego oraz podstaw teoretycznych opinii (tak postanowienie SN z 27 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001 nr 4 poz. 84). Tylko brak w opinii fachowego uzasadnienia wniosków końcowych, uniemożliwia prawidłową ocenę jej mocy dowodowej (wyrok SN z 2000-06-30 II UKN 617/99 OSNAPiUS 2002/1/26). Sąd nie jest obowiązany dążyć do sytuacji, aby opinia biegłego (biegłych) przekonała strony sporu. Wystarczy, że opinia jest przekonująca dla sądu, który wiążąco ocenia, czy biegły wyjaśnił wątpliwości zgłoszone przez stronę. Granicę obowiązku prowadzenia przez sąd postępowania dowodowego wyznacza podlegająca kontroli instancyjnej ocena, czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy (wyr. SN z 25.9.1997 r., II UKN 271/97, OSNP 1998, Nr 14, poz. 430). Dostateczne wyjaśnienie okoliczności spornych w sprawie nie jest równoznaczne z uzyskaniem dowodu korzystnego dla strony niezadowolonej z faktów wynikających z dowodów dotychczas przeprowadzonych (wyrok SN z 28 lutego 2001 roku, II UKN 233/00 L.).

Wnioski wynikające z wydanych w sprawie opinii w zakresie daty powstania niezdolności do pracy odwołującego nie zostały merytorycznie zakwestionowane przez stronę powodową. Tymczasem strona w toku procesu winna dowodzić swoich racji, a nie jedynie przedstawiać subiektywne poglądy dotyczące stanu zdrowia braku zdolności do pracy i jej okresu. Zgodnie bowiem z art. 6 kc, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W konsekwencji wobec braku dowodów potwierdzających stanowisko ubezpieczonego żądanie odwołania zmiany zaskarżonej decyzji i przyznania wnioskodawcy prawa do renty rodzinnej nie mogło zostać zaakceptowane.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznając, że decyzja organu rentowego jest prawidłowa, na podstawie art. 477¹⁴ §1 kpc, odwołanie jako niezasadne oddalił.

z. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć peł. Wn-cy /adw. M. C./ przez PI

30.07.21(5-28.07 urlop wyp. S. ref.)